

NIEUWSBRIEF

De Varkenspraktijk



Cursus Mens-Dier interactie

Een juiste omgang met het varken draagt bij aan een goed welzijn. In onze cursus wordt besproken wat welzijn is en hoe we aandacht kunnen besteden aan welzijn. Dit doen we door een combinatie van theorie en praktijkvoorbeelden, inclusief videomateriaal.

Varkensdierenartsen en tevens welzijnscoaches Elisa Rooijackers en Marly van Heesbeen verzorgen deze cursus. Varkenshouders die deelnemen aan het Beter Leven Keurmerk zijn verplicht deze cursus eens in de vijf jaar te volgen.

Op woensdag 17 december wordt de eerste cursus gegeven in Someren, aanvang 13.00 uur. Daarna zullen er nog meerdere momenten volgen waarbij de locatie afhankelijk is van de aanmeldingen. Het is tevens mogelijk om de cursus bij u op het bedrijf te geven, eventueel samen met varkenshouders uit de omgeving.

Bij interesse kunt u contact opnemen met Elisa of Marly. De contactgegevens vindt u op onze [website](#). Daar is ook meer informatie te vinden over de kosten en nieuwe data.



SINTERKLAAS

Dit bericht is speciaal voor 5 dec geschreven als gedicht...

In deze nieuwsbrief kun je lezen over het Microbioom; een complex geheel. Inmiddels weten we vanuit de wetenschap en eigen onderzoek al erg veel. Virussen, bacteriën en eencelligen, helemaal rond, helpen bij vertering en houden mens en dier gezond.

Daarnaast een artikel over onderzoek naar griep. Gaat onze kennis voldoende diep? Voor varkenshouders is kennis van belang, het houdt hun dieren gezond, een leven lang. En waar men ook steeds meer over leert: het voorkomen van verspreiding van dier naar mens en omgekeerd.

Dierenartsen en medici werken steeds vaker samen. De SaMeDi-groep, een samenwerking in de regio, kan dat beamen. Gespreksonderwerpen als antibioticaresistentie en zoönosen, Die worden vaak gekozen.

In de reeks Biosecurity kun je lezen hoe met verplaatsen van zieke biggen zit. En bij "Even voorstellen" komt de locatie Chaam aan bod in mooi winters wit.

Als laatste willen we je mededelen dat dierenarts Marieke Hoekstra helaas de praktijk verlaten heeft.

We gaan een deskundige collega missen en hebben een fijne tijd met haar beleefd.

Tenslotte wensen wij, met zorg en verstand, een fijne Sinterklaasavond voor al onze varkenshouders in heel het land.



Zijn virussen rondom het spenen de oorzaak of de oplossing van diarree en slijters in de biggenstal?

Traditioneel zien wij dierenartsen bacteriën en virussen als veroorzakers van ziekte. Ondertussen is er steeds meer kennis en is het wel duidelijk dat geen enkel orgaan in het lichaam vrij is van virussen en bacteriën. Het microbiom, zoals deze collectie genoemd wordt, bestaat uit virussen, bacteriën, schimmels en andere eencelligen organismes. In het maagdarmkanaal speelt dit microbiom een belangrijke rol bij de vertering. Met name vlak na het spenen is de vertering nogal eens een probleem op de bedrijven. De overgang van de melk van de zeug naar vast voer gaat niet altijd vlekkeloos. Om dit probleem dat zich meestal uit als spendiarree aan te pakken, is het vaak nodig om naast vaccins en/of medicatie ook te kijken naar het voer. Niet alleen de samenstelling en ingrediënten zijn dan van belang, maar ook de beschikbaarheid en opname.

Omdat bekend is dat de samenstelling van het microbiom kan bijdragen aan darmgezondheid en zelfs kan zorgen voor hogere groei en scherpere voederconversie, is het van belang om te onderzoeken hoe je dat kan sturen. De opkomst van nieuwe technieken om al het genetisch materiaal in een monster – in dit geval mest – te analyseren, maken het gemakkelijker om inzicht te krijgen in het aanwezige microbiom in de darmen. Pathosense biedt deze techniek commercieel aan om in allerlei monstermaterialen te kijken welke bacteriën of virussen erin zitten.

Recent is in een artikel beschreven welke virussen voorkomen in de mest van biggen gedurende de eerste tien weken van het leven. Bij Nederlandse varkensbedrijven bleek dat de types en de volgorde waarin deze virussen voorkomen bij deze gezonde bedrijven vaak hetzelfde is

Sommige virussen zijn bekende ziekteverwekkers, zoals Rotavirussen, terwijl het minder bekende Porcine Kobuvirus nauwelijks ziekte veroorzaakt. Het lijkt erop dat al deze virussen een belangrijke rol spelen in de ontwikkeling van het immuunapparaat. Bij verschillende types Rotavirus lijkt naast het type ook de hoeveelheid virus die wordt gevonden cruciaal voor het optreden van diarree of niet. Waarschijnlijk spelen antistoffen in de melk en de biest een belangrijke rol in het voorkomen van ziekte. Helaas is er nu nog niet bekend hoe je het voorkomen en de hoeveelheid virus kunt beïnvloeden.

Met deze achtergrond hebben we bij De Varkenspraktijk samen met MSD gekeken naar de virussen die voorkomen in de mest van varkens rondom dat spenen. Daarvoor hebben we gekeken of er verschillen te zien zijn met verschillen in management op hetzelfde bedrijf: voor en na het aanpassen van de adaptatie van de gelten, tomen van zeugen t.o.v. van tomen van gelten en 3 versus 4 weken speenleeftijd. Al met al kan worden geconcludeerd dat onder andere de adaptatie van gelten een gunstig effect heeft op de samenstelling van viroom van biggen. Mocht je meer willen lezen over dit onderwerp,

🔗 klik dan hier voor een artikel dat is verschenen op varkens.nl.





Kennisvraag

In de praktijk komen we met regelmaat diergeneeskundig interessante beelden tegen. Welke ziektekiem is het meest waarschijnlijk als veroorzaker van deze huidafwijkingen?

- A) Staphylococcen (smeerwrag)
- B) Varkenspest (AVP/KVP)
- C) Varkenspokken

Klik [hier](#) voor het juiste antwoord!

Dierenartsen en medici werken samen

Sinds 2014 is de ZLTO gestart met het project Samenwerking Medici en Dierenartsen (SaMeDi), bedoeld om huisartsen en dierenartsen regionaal met elkaar in contact te brengen en elkaars expertise beter te leren kennen.

Inmiddels zijn vier netwerken actief. Een van de doelstellingen is om elkaar snel te kunnen vinden in gevallen van ziekte uitbraken en in geval van zoönosen.

De bijeenkomsten vinden meestal plaats in de huisartsen- of dierenartspraktijk, maar kunnen ook worden georganiseerd op een externe locatie.

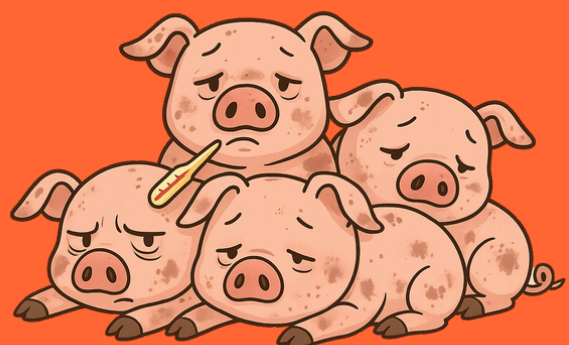
In een van de groepen is vorig jaar een bijeenkomst georganiseerd bij een varkenshouder, waar kennis over influenza werd uitgewisseld en mogelijkheden voor varkenshouders en medewerkers om een griepvaccinatie te krijgen.

Ook zijn de huisartsen rondgeleid in de kraamstal. Afgelopen oktober volgde een bezoek aan het laboratorium Microvida van het Elisabeth-Tweesteden Ziekenhuis in Tilburg, waar monsters uit verschillende zorginstellingen worden onderzocht. Na een korte uitleg over verschillende onderzoeken die uitgevoerd worden, volgde een rondleiding door het laboratorium.

Biosecurity-maatregel 5 - Verplaatsen van zieke biggen

In de vorige nieuwsbrieven zijn de impact van overleggen en slechte hygiëne bij de biggenbehandeling op ziekteverspreiding besproken. Een ander proces dat gezondheidsrisico's met zich meebrengt, is het verplaatsen van zieke of 'mindere' biggen. Hiermee bedoelen we zowel het verplaatsen van zieke of mindere dieren binnen een batch, als het mengen van deze dieren tussen batches (denk bijvoorbeeld aan het terugleggen van kleine biggen bij een pleegzeug bij spenen). In de ideale wereld mengen we zieke en mindere dieren helemaal niet. Echter zijn niet alle stallen ingericht op het opvangen van deze risicovolle groep dieren.

Wees jezelf daarom vooral bewust van het feit dat deze groep biggen een groter risico vormen op ziekteverspreiding, maak deze tomen duidelijk herkenbaar en hou de risicovolle tomen bij elkaar (ook na spenen).



Zoonosen en de varkenshouderij

Een onderzoek binnen het **MOEDIG project** naar de zoonose-gelettertheid binnen de varkenshouderij

In deze nieuwsbrief een artikel door Eefje Schrauwen werkzaam bij de Avans Hogeschool in Breda. Het artikel staat in teken van het Influenza A project MOEDIG, uitgevoerd door Avans Hogeschool, De Varkenspraktijk, Royal GD, Universiteit Utrecht, POV, GGD Hart voor Brabant en Provincie Noord-Brabant.

In Nederland leven veel mensen en dieren op een klein oppervlak. Dat vergroot de kans dat ziektes van dieren op mensen óf van mensen naar dieren overgedragen worden (zoönosen). Het is waardevol dat ook varkenshouders goed weten hoe zij deze risico's kunnen beperken, omdat dit niet alleen helpt om hun dieren gezond te houden, maar ook bijdraagt aan het voorkomen van ziekteverspreiding naar mensen en het versterken van het vertrouwen in de sector.

Binnen dit onderzoek hebben we o.a. inzicht gekregen in de huidige kennis en zorgen over zoönosen bij varkenshouders, met speciale aandacht voor varkensinfluenza. Eerst is een enquête uitgevoerd onder 57 varkenshouders om te achterhalen wat zij weten over deze ziektes, hoe bewust zij zijn van de risico's, welke maatregelen zij nemen op hun bedrijf en in hoeverre zij bereid zijn om meer te leren. De resultaten van deze enquêtes zijn besproken in de nieuwsbrief van april 2025. Vervolgens zijn elf diepte-interviews gehouden met varkenshouders om beter te begrijpen waarom zij bepaalde keuzes maken, welke obstakels zij ervaren en welke factoren hen juist stimuleren om maatregelen te nemen.

De resultaten laten zien dat varkenshouders bekend zijn met het begrip zoönose, maar dat er nog kennismaten bestaan, bijvoorbeeld over hoe het influenza A virus zich verspreidt tussen mensen en varkens en de rol van varkens als 'mengvat' voor nieuwe virusvarianten. Daarnaast is een verschil zichtbaar tussen kennis en gedrag: handen wassen na het werk gebeurt vrijwel altijd, maar vóór het werk minder vaak, en beschermingsmiddelen zoals mondkapjes en handschoenen worden in de stal weinig gebruikt.

Het onderzoek toont ook dat boeren maatregelen nemen vanuit het belang van diergezondheid, wat een belangrijke drijfveer is. Dit benadrukt dat het nuttig is om biosecurity niet alleen te koppelen aan volksgezondheid, maar vooral aan het directe voordeel voor het bedrijf en de dieren.

Verder blijkt dat praktische bezwaren, zoals tijd en gemak, en externe factoren zoals medewerkers en bezoekers, de toepassing van maatregelen kunnen beperken. Tegelijkertijd is er een sterke bereidheid om meer te leren: 84% van de boeren wil extra kennis over verspreidingsroutes en preventie. De dierenarts wordt gezien als de belangrijkste bron van informatie, gevolgd door sectororganisaties en nieuwsbrieven. Een op maat gemaakte benadering is daarbij belangrijk, omdat bedrijven verschillen in omvang, inrichting en kennisbehoefte. Het onderzoek adviseert om informatievoorziening en maatregelen praktisch en haalbaar te maken, zodat ze aansluiten bij de dagelijkse realiteit op het bedrijf.

Opvallend is dat varkenshouders weinig zorgen hebben over de rol van varkens in een mogelijke toekomstige pandemie of over besmetting met vogelgriep, terwijl de kennis over deze risico's niet altijd volledig is. Dit benadrukt het belang van gerichte voorlichting over Influenza bij varkens en het nut van preventieve maatregelen. Door deze kennis te vergroten en praktische tips te geven, kunnen bedrijven een positieve bijdrage leveren aan de gezondheid van mens en dier.

Even voorstellen: De Varkenspraktijk locatie Chaam

In deze rubriek zetten we de onze praktijklocaties in de spotlight. De Varkenspraktijk werkt namelijk vanuit zes verschillende locaties.

Deze keer de locatie Chaam

Dierenkliniek 't Leijdal in Chaam is een gemengde dierenartsenpraktijk en is de meest westelijke praktijk van De Varkenspraktijk.

Dierenkliniek 't Leijdal is ontstaan uit meerdere fusies en sinds 2003 actief in de huidige vorm. Alle 12 dierenartsen werken vanuit een locatie, elk gespecialiseerd per diersoort in de vakgebieden gezelschapsdieren, landbouwhuisdieren en paarden.

De varkenssectie maakt sinds enkele jaren deel uit van De Varkenspraktijk.



 Ulicotenseweg 32 4861 RT Chaam



Benchmarkwaarde antibiotica voor speenbiggen stapsgewijs omlaag

De Autoriteit Diergeneesmiddelen (SDa) heeft aangekondigd dat de benchmarkwaarde voor antibioticagebruik bij speenbiggen vanaf 2026 wordt verlaagd van 20 naar 15 dierdagdoseringen (DDD). Dit gebeurt stapsgewijs, zodat bedrijven de tijd krijgen om mee te bewegen.

Een belangrijke randvoorwaarde voor dit voorstel is een jaarlijks evaluatiemoment. De varkenshouderij staat de komende jaren voor grote uitdagingen die gevolgen kunnen hebben voor de gezondheid van dieren en het gebruik van antibiotica. Door het evaluatiemoment houden we ruimte voor flexibiliteit en kunnen doelen, afhankelijk van de actualiteit, bijgesteld worden.

Voor de diercategorieën zeugen/biggen en vleesvarkens verandert er niks. Voor deze categorieën werken we al lang met benchmarkwaarden voor aanvaardbaar gebruik, die de komende jaren niet aangepast zullen worden.

In onderstaande tabel staan de benchmarkwaarden voor alle diercategorieën in 2026 op een rij:

Diercategorie	Benchmarkwaarde 2026 (DDD)	Type
Zeugen/biggen	5	aanvaardbaar gebruik
Vleesvarkens	5	aanvaardbaar gebruik
Speenbiggen	19	voorlopig



Jaar	Benchmarkwaarde (DDD)
2025	20
2026	19
2027	17
2028	15

